

WOORDJES INVULLEN

Opdracht 1

Kijk goed rond en vul volgende woorden aan:

groenten – slaapkamer
– dokters – dicht –
één of twee – eerste –
armoede – paander (2x)

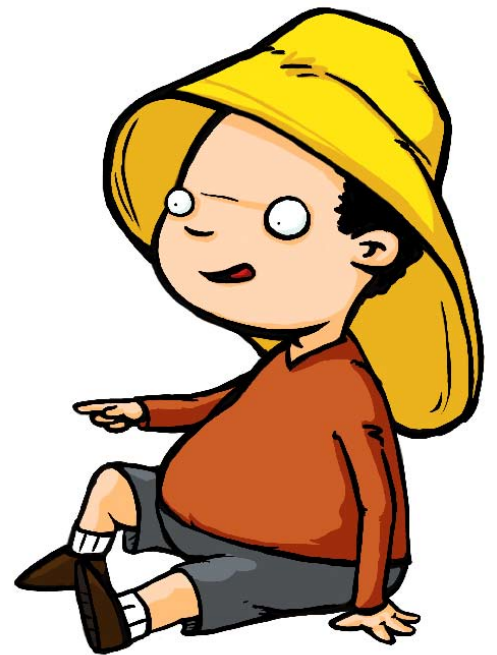
*In dit
huisje ben ik geboren.
De huisjes hier zijn precies even
groot gebouwd zoals ze vroeger
waren. Klein, vind je niet?*

Vroeger lagen de vissershuisjes verspreid in de duinen. Nadien werden ze in nieuwe visserswijken tegen elkaar gebouwd. De huisjes hadden een laag pannendak en ramen. Tegen het huisje was een varkensstal gebouwd. In het kleine tuintje kweekte de vissersvrouw

De kleine woonruimte was tegelijk keuken, woonplaats en voor de ouders. Op een klein zoldertje sliepen de dochters. De zonen sliepen soms in het stalletje waar een slaappleats werd gemaakt.

Eén op de vier visserskinderen stierf voor hun verjaardag. De redenen waarom zoveel kinderen stierven waren en gebrek aan hygiëne. Er waren nauwelijks

Iedere visser nam een mee aan boord. Daarin stak zijn beleg, brood en boter voor de volledige reis. Als de vissers terug aan wal kwamen, werd de gevuld met een deel van de visvangst, waar de visser recht op had.

GEEF JE MENING

Opdracht 2

Beschrijf met enkele zinnen wat je van het visserspleintje vindt.

Ik vind het visserspleintje...

.....

.....

.....

.....

.....

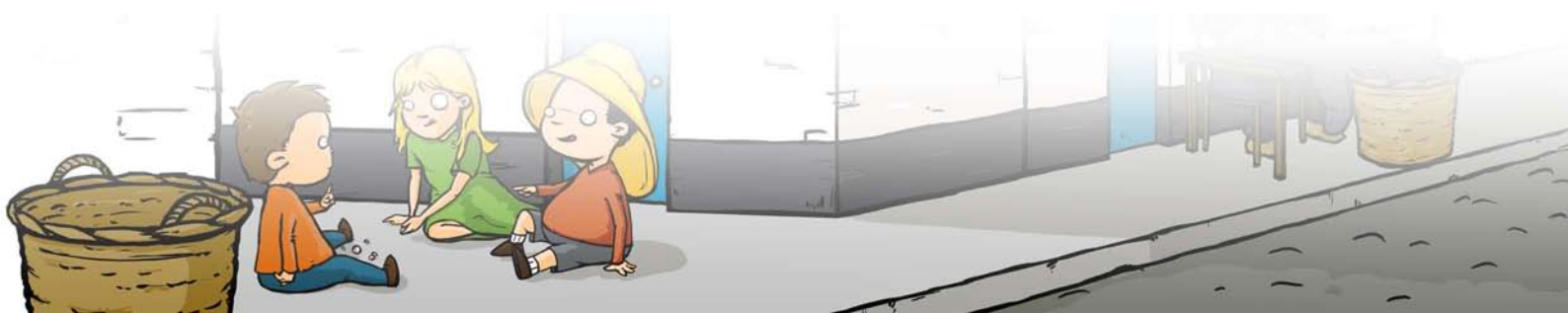
.....

.....

.....

.....

.....

HIJS DE VLAG

Welkom in mijn klas. Hier leerde ik visser worden. We liepen school van maandag tot vrijdag en de zaterdagmiddag en zondagmorgen. We hadden vele vakken die je misschien niet kent: lezen van zeekaarten en kompas, knopen leggen, netten breien, zeilen maken...

Opdracht 1

Op school moest Fonske de betekenis van alle vlaggen vanbuiten leren. Iedere vlag heeft namelijk een aparte betekenis. Bovendien stelt elke vlag ook een letter of een cijfer voor, van A tot Z en van 0 tot 9. De seinvlaggen worden niet zo vaak meer gebruikt, maar toch is er op elk schip nog een reeks vlaggen aan boord. Je weet maar nooit...

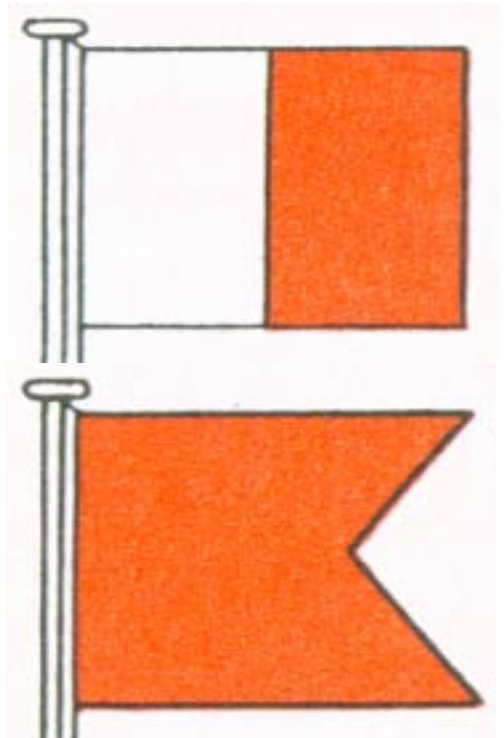
Kies de juiste betekenis. Je kunt de oplossing vinden bij de kleine seinvlaggen.

De vlag rechts stelt de letter 'H' voor.
Dit betekent:

1. Ik heb hulp nodig.
2. Man overboord.
3. Ik heb een loods aan boord.

De vlag rechts stelt de letter 'B' voor.
Dit betekent:

1. Ik vervoer, laad of los gevaarlijke stoffen.
2. Ik heb hulp nodig.
3. Schip in quarantaine.

Opdracht 2

Teken de vlag: 'Ik heb medische hulp nodig'.

Heb je geen kleurpotloden? Duid dan de kleuren op de vlag aan met pijltjes en schrijf de kleur erbij.

Welke letter stelt de vlag voor? De letter

OEI...! EEN BOEI

Opdracht 3

Boeien worden in de vaargeul gelegd in de richting van zee naar haven. Ze duiden, net zoals een wegwijzer voor een auto, de vaarroute aan. Dat is de weg die de schipper moet volgen om veilig de haven in en uit te varen. Boeien kunnen volgens de windstreken ook een bepaald gevaar aanduiden, bijvoorbeeld een wrak. Ze hebben een betekenis volgens kleur en vorm. In de top van de boei is er ook een licht dat kan flikkeren of schitteren.

Zoek je mee naar de juiste betekenis?

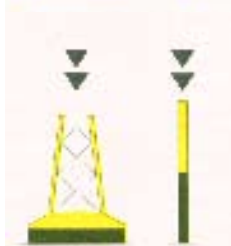
Verbind de afbeeldingen van de boeien met de juiste uitleg.

O

Boei 1

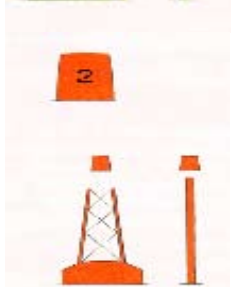
- Opgelet! Gevaar!
- Het is niet diep.
- De boei is rood van kleur en heeft ook een rood licht.
- De boei heeft een stompe vorm en draagt een even nummer.

O

Boei 2

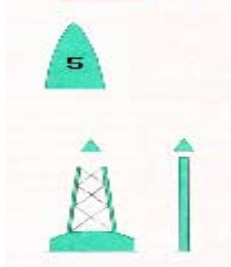
- De boei duidt het diepst van het vaarwater aan.
- De boei is vertikaal roodwit gestreept.
- Het topteken is een rode bol.

O

Boei 3

- Opgelet! Gevaar!
- Er ligt een wrak.
- De boei is geel en zwart van kleur.
- In de top staan twee kegels met de punt naar boven gericht.

O

Boei 4

- Opgelet! Gevaar!
- Het is niet diep.
- De boei is groen van kleur en heeft ook een groen licht.
- De boei heeft een spits en draagt een oneven nummer.

O

Boei 5

- Opgelet! Gevaar!
- Er ligt een wrak.
- De boei is geel en zwart van kleur.
- In de top staan twee kegels met de punt naar beneden gericht.

SNELHEID EN POSITIE

Opdracht 4

Zie je die meneer daar in de hoek staan? Dat is de stuurman op een schip. Met dit apparaat kon hij vroeger zoeken waar het vasteland lag. Hij richtte zijn goniometer naar de plaats waar het sterkste geluid vandaan kwam. Bijvoorbeeld: Zeebrugge. Ieder kuststation zond voortdurend hetzelfde sein uit. De stuurman bleef zijn zoeker richten op steeds hetzelfde zendstation. Zo kon hij makkelijk naar zijn thuishaven terugkeren.

Hoe heet het apparaat waarmee hij werkt?

Opdracht 5

In de kast achteraan de klas vind je materiaal om de snelheid en de positie te bepalen.

Snelheid - Hoe snel vaart een schip?

De handlog is een lang touw met op geregelde afstand een merkteken of een knoop. Dat touw werd achteraan overboord gegooid en afgerold. Met een zandloper werd de tijd gemeten waarna een schipper het aantal afgerolde 'knopen' kon tellen.

Hoe wordt de snelheid van een schip uitgedrukt? Niet in kilometer per uur (km/uur), maar in

Positie - Waar ligt een schip in de zee?

De positie van een schip op zee werd vroeger bepaald aan de hand van de hemellichamen, bijvoorbeeld de zon en de poolster. De toestellen die de schipper gebruikte om naar de hemel te richten noemen een octant en een sextant.

Op welk hemellichaam oriënteerde de schipper zich bij dag?

En 's nachts?

De
vissersgemeenschap kent
een hele reeks gebruiken en rituelen.
Ook bijgeloof neemt in het leven van vissers
een speciale plaats in. Vissers geloven in allerlei
voortekens: ontmoetingen met mensen, het zien
van dieren en voorwerpen die ze tegenkomen.
Opgepast! Voortekens brengen zowel
geluk als ongeluk.

WAAR OF NIET WAAR

Opdracht 1

Bij elke afbeelding staan twee zinnen.
Duid zeven keer het juiste antwoord aan.

- ☐ Een ontmoeting met een persoon in uniform brengt geluk.
- ☐ Als ik een aan boord van een schip een uniform draag dan breng ik geluk.

- ☐ Bind mij aan de mast zodat er geen (zwarte) vogels op de mast komen.
- ☐ Maak elke dag het schip vijf keer schoon en je zult een goede vangst hebben.

- ☐ Aaaauuuwww! Pijn brengt een schipper geluk.
- ☐ Ik zorg ervoor dat je geen hoofdpijn zult hebben en wanneer het schip vergaat heb ik altijd iets waardevols bij.

- 0 Als het mist zorgt de haan ervoor dat je weet hoe dicht mijn schip in de buurt is.
- 0 Eet mij op wanneer je een nieuw net of een nieuw schip gebruikt en ik breng geluk.

0 Streel mij drie keer van de kop naar de staart en het weer zal heel goed zijn.

0 Als je mij ziet dan wordt het niet je beste dag.

0 Een pastoor of non brengt niet veel goeds. Zij worden gezien als personen die veel met doden omgaan.

0 Door gebed zorg ik voor een goede vangst en een goede thuiskomst.

0 Gooi mij in zee en ik zorg voor een goede vangst en wind.

0 Gooi 2 centen in de lucht en ik word een rijke visser.

Opdracht 2

Teken hier zelf iets wat voor jou geluk of ongeluk brengt.

IN DE NAAM VAN...

Vroeger waren de vissers bang van Roeschaard de duivel. Om aan hem te ontsnappen kregen we allemaal een bijnaam, ook wel lapnaam genoemd. Kies een lapnaam voor jezelf. Doe de hanger met die naam aan. Tijdens het bezoek wordt dit nu je naam. Als je terug naar huis gaat, kom je de hanger terughangen aan het haakje.

Dit zijn alle lapnamen die op naamplaatjes staan en aan de muur hangen: Aptje, Bannane, Boeda, Bubbels, Dullen, Flossche, Fokke, Karre, Kaviac, Keun, Keunink, Kieszak, Klodde, Kreute, Krulle, Laten, Leepen, Pottienk, Prut, Rosten, Schette, Slekke, Soepe, Spekke, Tarzan en Woste.

Opdracht

Neem een naamplaatje met hanger. Noteer die naam op dit werkblad. Zoek aan de muur met de lapnamen de betekenis van je lapnaam.

Mijn lapnaam in Museum Sincfala is

De betekenis van mijn lapnaam is

Heb je zelf al een bijnaam?

Wat betekent die bijnaam?

VISSERSSPREUKEN

Vind je

dit geen prachtig schilderij?

Dit schilderij heet Spreuken en gezegden in de visserij en is geschilderd door Daubi, de artiestennaam van een inwoner van Knokke-Heist. De kunstenaar haalde zijn inspiratie bij een schilderij van Breughel, een oud schilderij met daarop heel wat spreuken.

Opdracht

De spreuken staan op het overzicht en de betekenissen vind je op de computer. Verbind met lijnen de juiste spreuk aan de juiste afbeelding en aan de juiste betekenis.

Zijn anker laten
vallen

Letterlijk: Het laten zakken
of binnenhalen van de vlag.
In een zeegevecht liet men
de vlag strijken als teken van
overgave. | Figuurlijk: Zich
overgeven, voor iemand moeten
onderdoen.

Kapers op de kust

Letterlijk: Met een schuit die in
de lucht zweeft kan men niet
naar een bepaald land zeilen.
| Figuurlijk: Met die persoon
geraakt men nergens, men kan
met hem niets aanvangen.

De vlag strijken

Letterlijk: In de 16de en 17de
eeuw waren voor en op de
Vlaamse kust veel problemen
met kaper of zeerovers. De
roep wees op dreigend gevaar. |
Figuurlijk: Er zijn mededingers
of concurrenten.

Onder zeil gaan

Letterlijk: Een schelpdier dat
gevaar merkt, brengt zich
onmiddellijk in veiligheid
in zijn schelp. | Figuurlijk:
Iemand die nogal verlegen is,
teruggetrokken.

Boter bij de vis

Letterlijk: Wanneer het water
op de dijk komt is het hoog
water en bestaat de kans dat
het water over de dijk zal lopen.
| Figuurlijk: De tranen die in de
ogen komen te staan wanneer
iemand begint te wenen.

In zijn schelp
kruipen

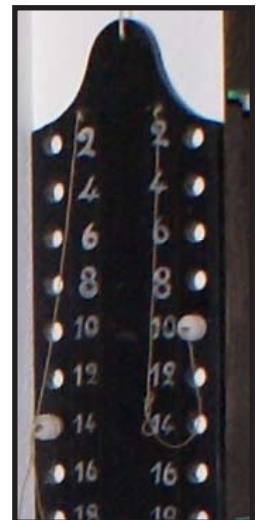
Letterlijk: Visleurders kwamen
vroeger langs bij de boeren.
In plaats van hun vis met geld
te betalen, gaven die soms de
tegenwaarde in boter. De vis
moest 'onmiddellijk' worden
betaald. | Figuurlijk: 'Contante'
betaling.

SPEUR NAAR VOORWERPEN

Opdracht

Schrijf het cijfer van het voorwerp bij de juiste prent.

*Ik
zocht vaak een café op om
mijn sociale contacten te onderhouden.
Het café zag er waarschijnlijk opvallend
anders uit dan het café die jij kent. Ken je de
namen van de voorwerpen die te vinden
zijn in het oud visserscafé?*

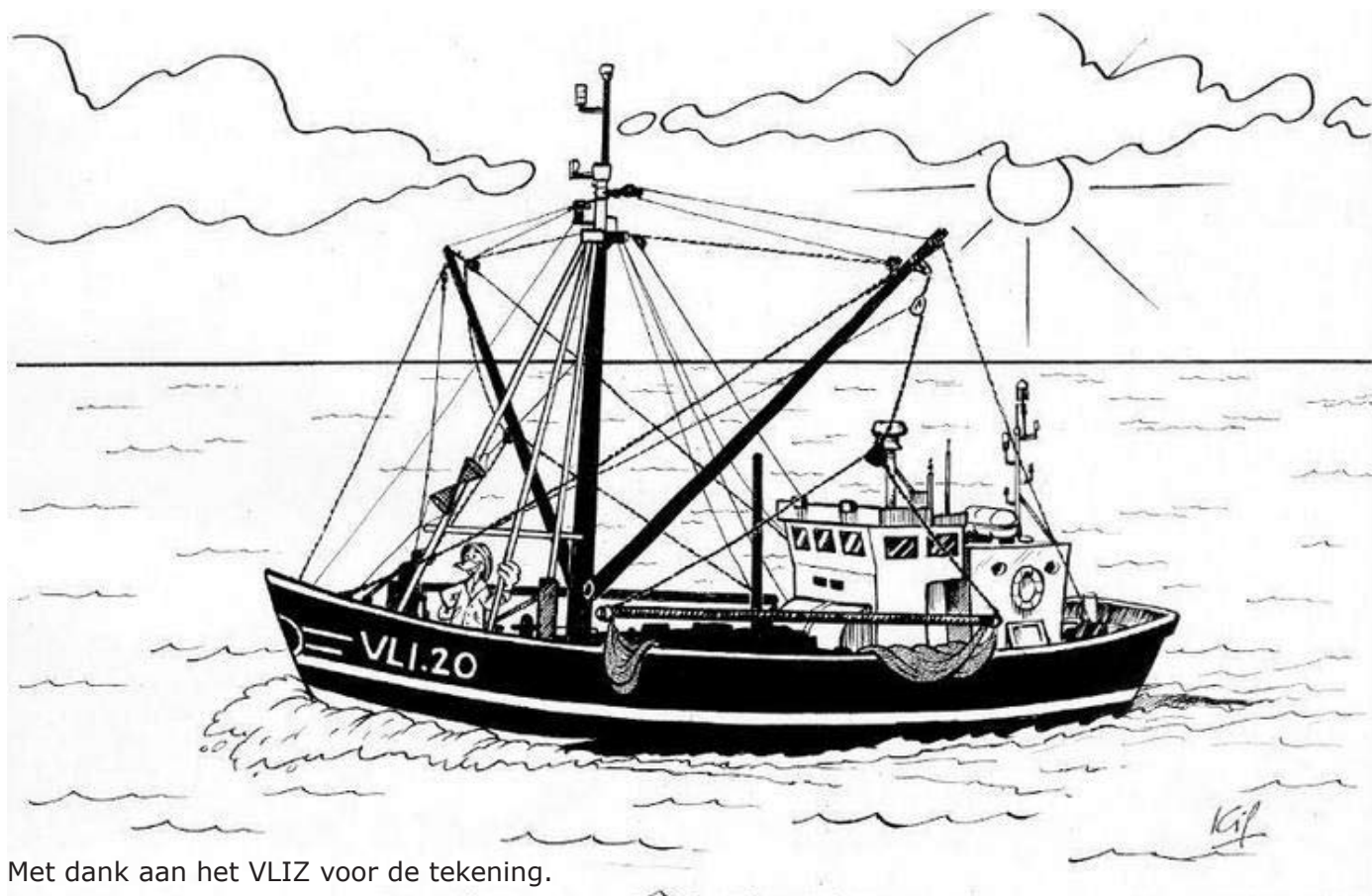
HIER BRANDT DE LAMP

*Veiligheid aan boord
is belangrijk. Om een schip 's
nachts te herkennen, is het voorzien van
navigatielichten. Zie je een schip 's nachts
van vooraan, van opzij of langs achter, dan
zie je andere scheepslampen met een
wit, een groen of een rood licht.*

Opdracht

Hieronder vind je een tekening van een vissersboot. Op het tweede blad vind je de uitleg over een aantal scheepslampen. Kan je de juiste lampen op de juiste plaats tekenen en met de juiste kleur inkleuren? De scheepslampen achter de wand kunnen je helpen.

Opgelet! Je kunt niet alle lampen op de tekening aanduiden. Er staat een lamp te veel in de lijst. Denk dus goed na.

Met dank aan het VLIZ voor de tekening.

Dit zijn de navigatielichten die je moet aanduiden op de tekening. Vul in de tekst eerst de kleur van de lamp in en duidt dan het licht aan op de tekening.

Denk eraan. Een van de lampen kun je niet op de tekening aanduiden.

Bakboordlicht

Het licht hangt links en is van kleur. Als je dit licht ziet nader je dus het schip aan de linkerkant.

Stuurboordlicht

Het licht hangt rechts en is van kleur. Als je dit licht ziet nader je dus het schip aan de rechterkant.

Heklicht

Het licht hangt aan het hek, dat is de achterzijde van het schip. Het is van kleur. Het licht is zo opgesteld dat je het enkel langs achter kan zien.

Toplicht

Het licht hangt bovenaan tegen de mast. Het is van kleur. Je kan het waarnemen van vooraan tot aan de zijkant.

Ankerlicht

Het ankerlicht brandt als het schip voor anker ligt. Het is van kleur. Als het ankerlicht brandt zijn de andere navigatielichten gedoofd.

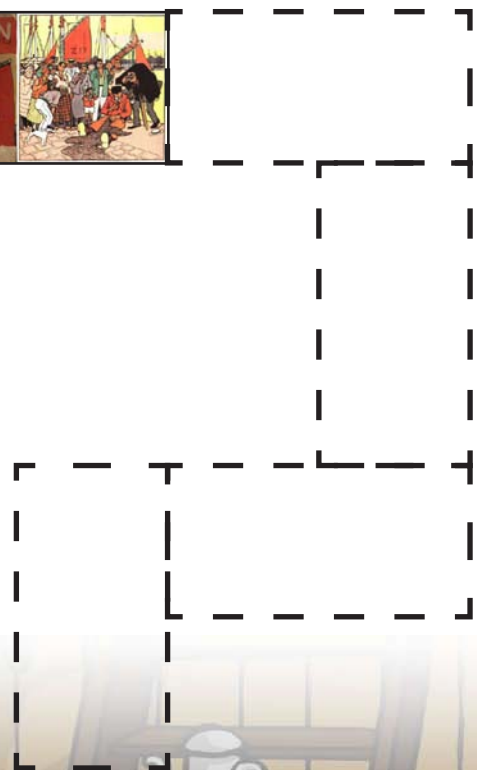
DOMINOSPEL

Hebben we geluk, dan kunnen we twee uur na mekaar slapen. Maar heel dikwijls is de slaaptijd veel korter omdat er panne is of andere tegenslagen. We slapen met onze kleren aan, want tijd om een pyjama aan te trekken is er niet.

Opdracht

Op tafel liggen negen dominostenen. De teksten en illustraties komen uit het boekje *Zeelieden en zeevisscherij* geschreven door de Vlaamse schrijver Stijn Streuvels en geïllustreerd door René De Pauw. Zoek telkens de tekst bij de tekening.

Elke dominosteen heeft een tekst en een tekening. Leg de dominoblok met de juiste tekst achter de foto. Aan deze tekst hangt telkens een nieuwe tekening, waar je dan weer de tekst moet voor zoeken. Tip: De eerste dominosteen heeft twee afbeeldingen.

KNOPEN KNOPEN

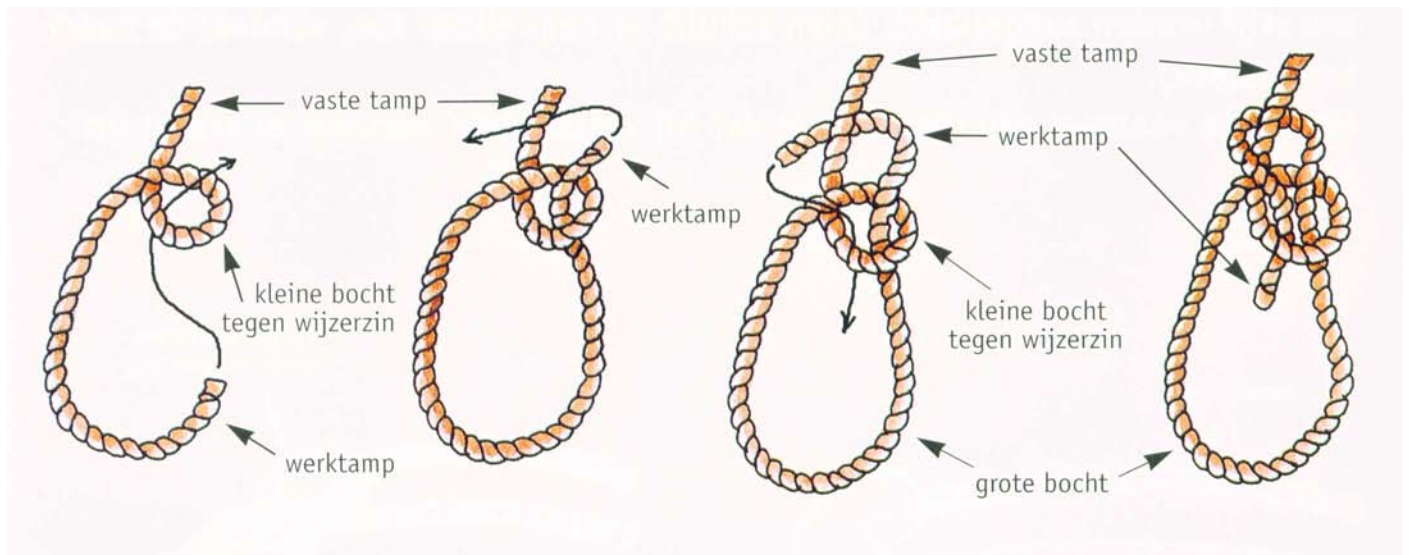

Opdracht

Op het bord met knopen vind je vier voorbeelden van knopen die worden gebruikt in de visserij. Volg het stappenplan en maak de vier knopen. Gebruik daarbij een of twee touwen. Een uiteinde van een touw noemt een visser een tamp. Een lijn is een touw.

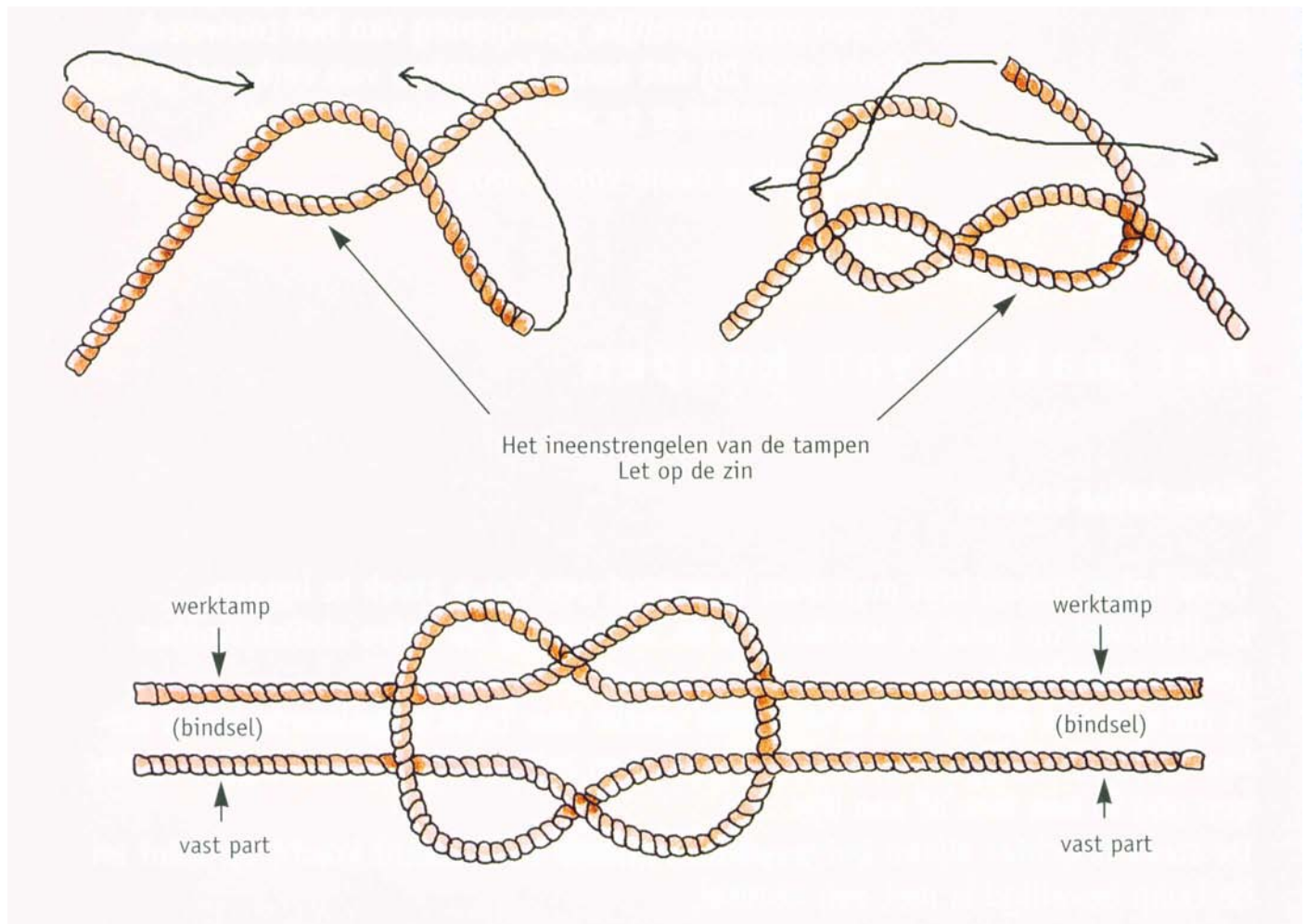
De **paalsteek** is de aan boord meest gebruikte steek. Het grote voordeel ervan is dat je de steek altijd los kan maken, zelfs als er grote trekkracht op gekomen is.

1. Houdt de lijn waarin de steek moet komen in de linkerhand en de tamp ervan in de rechterhand.
2. Leg de werktamp dwars over de lijn en maak met een snelle draai van de rechterpols de kink in de lijn.
3. Steekt de werktamp, van onder naar boven, door de bocht.
4. Ga met de doorgestoken werktamp onder de vaste tamp, van rechts naar links.
5. Steekt de werktamp door de kleine bocht van boven naar onder.

De **platte knoop** wordt gebruikt voor het aan elkaar verbinden van twee trossen, het verlengen van een tros en het sjoorren en vastmaken van losse voorwerpen.

1. Leg de linkerwerktamp onder de rechterwerktamp.
2. Strengel beide tampen ineen.
3. Buig de tampen om zodat ze terug naar elkaar wijzen.
4. Leg de rechterwerktamp bovenop de linkerwerktamp.
5. Strengel beide tampen opnieuw ineen. Let op de zin bij het ineenstrengelen van beide tampen.
6. Haal beide tampen met hun vaste delen stijf aan.

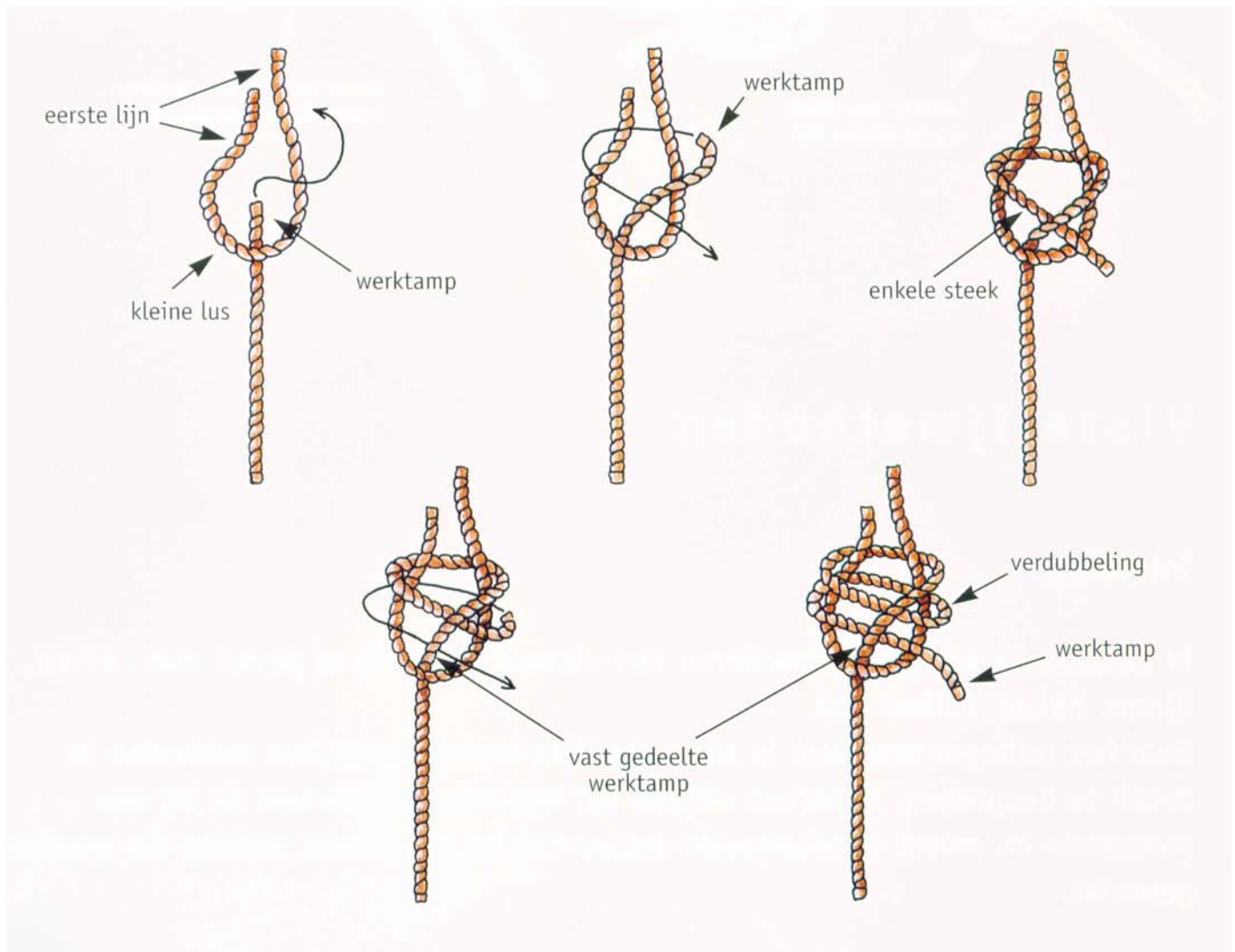
De **enkele** en **dubbele schootsteek**.

Schootsteek (enkel)

1. Leg in het ene uiteinde van een lijn een oog.
2. Breng de tamp van de andere lijn door het gevormde oog.
3. Neem hierbij een halve steek rond de beide poten van het oog.

Schootsteek (dubbel)

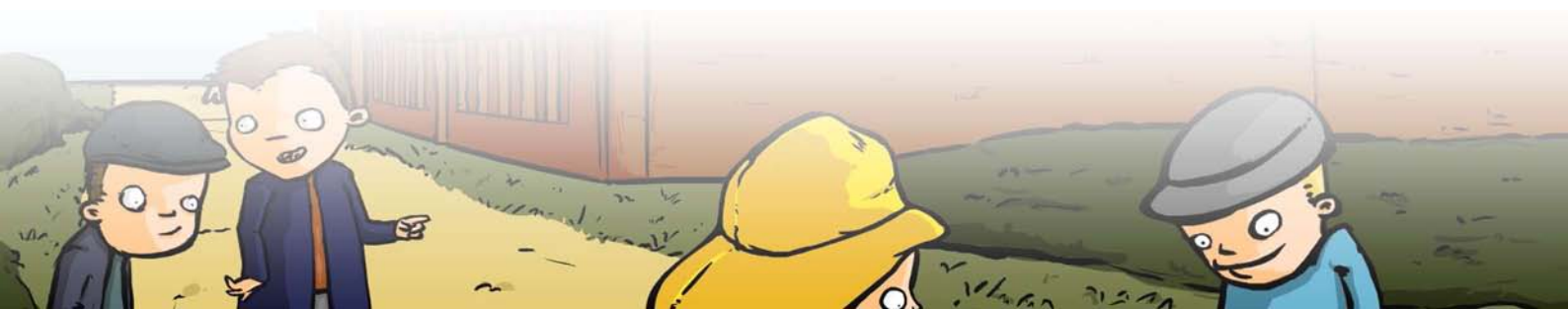
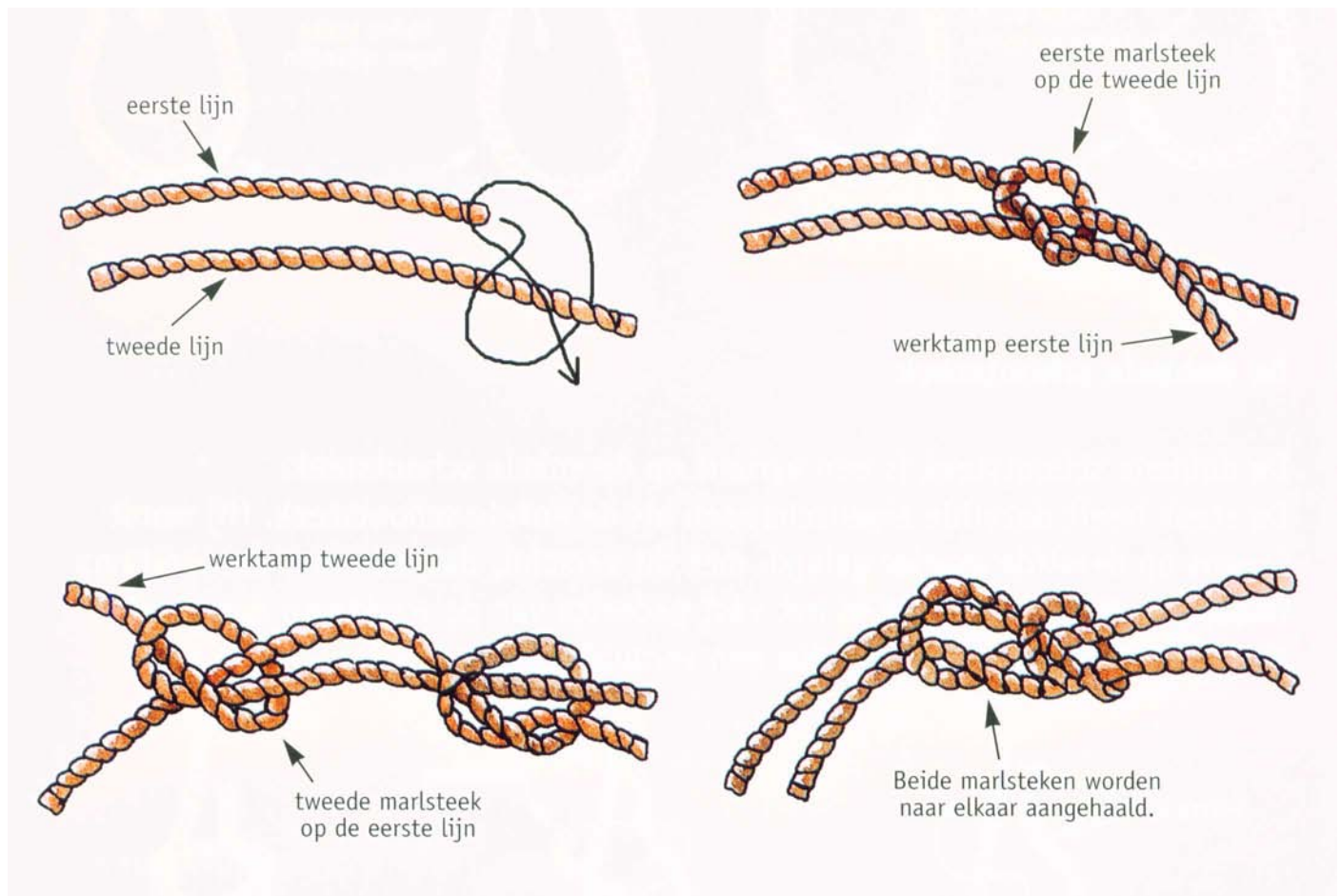
1. Maak eerst een enkele schootsteek
2. Neem dezelfde tamp nogmaals rond het oog en onder het halende part door.

De **schuifsteek** wordt gebruikt voor het aaneenzetten van twee lijnen. Bij het breien van netwerk gebruiken vissers de schuifsteek voor het aaneenzetten van een nieuwe breinaald. Het grote voordeel van de steek is dat hij vaster komt wanneer er kracht op komt.

Vissers noemen de schuifsteek ook wel 'twee zoete liefjes'.

1. Leg de twee tampen naast elkaar in tegenovergestelde richting.
2. Maak met iedere tamp een onderhandse knoop rond de andere tamp.
3. Haal de knopen strak tegen elkaar aan.

VISSEN GEBLAZEN

Opdracht

Vang de vissen en zeedieren.
Kijk snel op hun achterzijde en
schrijf de naam achter de juiste
afbeelding.

Veel visplezier!

WIE VOELT DIE VINDT!

Opdracht

Steek voorzichtig één van je handen in de gaten van de voelmuur.

Schrijf je antwoord bij elk nummer van de voeldoos.

- Voeldoos 1
- Voeldoos 2
- Voeldoos 3
- Voeldoos 4
- Voeldoos 5
- Voeldoos 6
- Voeldoos 7
- Voeldoos 8
- Voeldoos 9
- Voeldoos 10

Welke voorwerpen horen volgens jou niet thuis in zee of aan het strand?

.....

.....

.....

Waarom?

.....

.....

.....

